

Světový týden antimikrobiální osvěty upozorňuje na problém antimikrobiální rezistence

21. 11. 2022

18.11.2022 - Světový týden antimikrobiální osvěty, který byl vyhlášen Světovou zdravotnickou organizací (WHO) v termínu od 14. do 20. listopadu, se věnuje riziku antimikrobiální rezistence (AMR). Navíc je 18. listopad Evropským antibiotickým dnem. Antimikrobiální rezistence se týká nás všech, představuje hrozbu pro lidi, zvířata, rostliny i životní prostředí. Proto letošní téma, navržené WHO pro Světový týden antimikrobiální osvěty, vyzývá ke spolupráci napříč odvětvími s cílem zachovat účinnost těchto kriticky důležitých léčiv.

Antibiotika se právem řadí k nejvýznamnějším medicínským objevům 20. století a jejich použití vedlo v civilizovaných státech k výraznému snížení úmrtnosti a následků infekčních onemocnění. Rezistence na antibiotika je poslední dobou velmi skloňovaný problém, který začíná být stále hrozivější vzhledem k celosvětové potřebě antibiotik v humánní medicíně, zejména pro léčbu život ohrožujících infekcí vyvolaných bakteriemi s vícenásobnou rezistencí. Vývoj nových účinných antibiotik je velmi omezený, neboť farmaceutické společnosti by musely vynakládat velmi vysoké finanční částky na jejich výzkum a uvedení do praxe, jejichž návratnost je však minimální. Proto je nutné zajistit jejich racionální používání, a to cíleně u specifických typů onemocnění vyvolaných bakteriemi, tak abychom minimalizovali tlak na bakterie vytvořit si proti účinku antibiotik odolnost.

Rezistence bakterií vůči antimikrobikům je příčinou více než 1,27 milionu úmrtí ročně na celém světě. Desítky let nesprávného a nadměrného používání antibiotik a dalších antimikrobiálních látek způsobily, že tyto léky jsou při léčbě běžných infekčních onemocnění méně účinné, což urychluje vznik a šíření rezistence k antimikrobikům.

Boj proti AMR je celosvětový a musí být řešen prostřednictvím přístupu "Jedno zdraví". K účinné minimalizaci AMR musí všechny sektory spojit své síly a podporovat uvážlivé používání antimikrobiálních látek i preventivní opatření. Posílení prevence a kontroly infekcí ve zdravotnických zařízeních, zemědělských podnicích a prostorách potravinářského průmyslu, zajištění přístupu k očkovacím látkám, čisté vodě, sanitaci a hygieně, zavádění osvědčených postupů v potravinářské a zemědělské výrobě jsou rozhodující pro snížení potřeby antimikrobiálních látek. Všechna tato opatření spolu se zaručením řádného nakládání s odpady a odpadními vodami z nemocnic, chovů a příslušných průmyslových odvětví by měla vést k minimalizaci tlaku na selekci a přenos AMR.

Česká republika přijala teze strategií Farm to Fork (F2F) a Green Deal, která ji zavazuje k postupným redukcím spotřeby antimikrobiálních látek v chovech hospodářských zvířat. Boj s rezistencí k antimikrobikům se týká celého systému potravního řetězce, tedy i zemědělství a chovu hospodářských zvířat. Je nutné řešit všechny souvislosti, například v chovech je nutné dlouhodobě zajistit snižování spotřeby těchto látek, a to dlouhodobě udržitelným způsobem. Tedy zvířata adekvátně léčit, ale s důrazem na ochranu spotřebitele, zdraví a zachování dobrých životních podmínek zvířat, jakož i ochranu životního prostředí i zachování rozvoje českého zemědělství a dlouhodobého udržení konkurenceschopnosti.

U potravin produkovaných ze zvířat probíhá sledování dat o používání léčivých přípravků obsahujících antimikrobika na úrovni hospodářství. Z dat, která za Českou republiku sleduje a poskytuje Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv, vyplývá, že v rámci 31 evropských zemí v roce 2021 Česká republika při vyjádření celkových spotřeb zohledňujících populace hospodářských zvířat se svými 50 mg/PCU zaujímá místo hluboce pod průměrem spotřeb veterinárních antibiotik všech těchto

zemí (84,4 mg/PCU).

Pro rok 2018, který je referenčním pro strategii F2F, činila průměrná spotřeba pro 31 zemí EU/EEA 103,2 mg/PCU, přičemž i v tomto roce byla v České republice spotřeba 57 mg/PCU výrazně pod průměrem a bylo by vhodné dodat, že od roku 2008 do roku 2018 čeští zemědělci dokázali snížit celkové spotřeby antimikrobik o 50 %. Z dat uvedených za rok 2021 je patrné, že za poslední 3 roky se podařilo českým zemědělcům dosáhnout další 12 % snížení celkových spotřeb antimikrobik, což by mělo být i pro spotřebitele tuzemských produktů signálem zlepšující se kvality preventivních opatření, péče o zvířata a finálně i kvality produkovaných potravin.

